

f. Eks. tages fra Nivaa Teglværk, anser jeg det for billigst, at man fragter Skibe, som sejle til Nykøbing med dem. Mange andre Byggematerialier maa man imidlertid sende med Jernbanen, og det vil da utvivlsomt være dyrere at transportere dem til Nykøbing end til Hillerød. Dette gælder ogsaa Varmeapparater, Kedler, Kakkelovne o. s. v. Ligeledes ville Rejser, Ophold o. s. v., Tilsyn med Arbejdets Udførelse blive dyrere, naar Hospitalet skal lægges ved Nykøbing, men hvor meget det vil dreje sig om, er det umuligt at sige paa Forhaand. Om Driften vil blive billiger ved Nykøbing end ved Hillerød eller omvendt, er noget, man kun kan have Formodninger om, noget sikkert i saa Henseende kan ikke siges.

Dernæst er Spørgsmaalet om Familiepleje berørt, og man har sagt, at i den Henseende var Nykøbing heldigere end Hillerød. Den ærede Ordfører anførte, hvad Overlæge Helweg oplyser i sin Bog, at Patienterne kun burde anbringes i en Afstand af indtil 1½ Mil fra Anstalten, og at Nykøbing derfor var at foretrække. Men som jeg oplyste ved førte Behandling — det findes Sp. 6427—28 —, er der Forskel i den Maade, hvorpaa Overlæge Helweg praktiserer Familieplejen, og den Maade, hvorpaa Overlæge Hallager i Aarhus praktiserer den. Overlæge Helweg har kun 12 Patienter i Familiepleje, idet han har det Princip, at de skulle bo indenfor en Rayon, som ikke er større, end at han selv personlig kan tilse dem. Men drives Familieplejen paa den Maade, vil den aldrig faa noget stort Omfang, da Anstaltens Læger have deres Tid tilstrækkelig optagen paa selve Anstalten. Skal Familieplejen indføres i større Omfang, maa det være paa den Maade, som Overlæge Hallager i Aarhus har indført den, idet han i Mod-sætning til de 12 Patienter, Overlæge Helweg har, har 83 Patienter anbragte i Familiepleje. Han ordner Forholdet paa den Maade, at de stedlige Læger ere Melle-mænd mellem Anstalten og Patienterne, saaledes at Overlægens Tilsyn indskrænker sig til, at han en Gang om Aaret aflægger Besøg i Hjemmene. Derfor var det ingen Lapsus — som det ærede Medlem fra Hillerød (Dinesen) mente, det var —, naar Sundhedsstyrelsen udtaler, at Overlægen, selv om Anstalten lægges ved Hillerød, meget godt kan passe Patienterne i Ods-herred, thi naar Patienterne i Almindelighed tilses af de praktiserende Læger paa Stedet, saaledes at Overlægen kun behøver at besøge dem en enkelt Gang om Aaret,

kan Besøget jo i Regelen finde Sted om Sommeren, og der er da god Forbindelse fra Hillerød over Frederiksværk til Nykøbing.

Jeg kommer nu til Spørgsmaalet om et større Landbrug ved Anstalten. Efter Opfordring fra Udvalget har jeg indhentet Erklæring fra Sundhedsstyrelsen og desuden fra de Overlæger, ved hvis Anstalt der i Øjeblikket er Landbrug, og jeg har sendt de Besvarelser, jeg har modtaget, til Udvalget. Jeg beklager, at jeg ikke har ladet tage Afskrift af dem, da jeg som Følge deraf ikke i Øjeblikket kan give nøjagtig Oplysning om deres Indhold. Hovedindholdet var dog, at man tilraadede at faa et større Areal lagt til Anstalten, det var vist 75 Hektarer, det drejede sig om. Sundhedsstyrelsen betragter det som en Forringelse af Planen, hvis der ikke kommer et større Landbrug. Derfor synes jeg ogsaa, at Grunden ved Hillerød har et Fortrin, thi som jeg har udtalt før angaaende dette Spørgsmaal, stillede jeg mig oprindelig skeptisk til det Spørgsmaal, om det er muligt at drive et større Landbrug ved en Sindssygeanstalt. Det er ogsaa min Mening den Dag i Dag. Men det kunde jo være, at man fandt en Overlæge, som var i Stand dertil, der havde Forstand paa at drive Landvæsen, og som kunde anvende de sindssyge dertil; saa vilde det være af Betydning, at Jorden var der. Jeg forstaar godt, at naar man skal købe Jord, er man betænkelig ved at købe mere end de 125 Tdr. Land, som Udvalget foreslaar; men har man Gaarde ved Siden af, er det min Tanke, at man efterhaanden kunde drage disse Gaarde ind, hvis det viste sig muligt at drive Landbrug med de sindssyge; og viste det sig umuligt, kunde man afstaa Jorden igen. Det er — om jeg maa bruge det Billede — ligesom en Harmonika, som man kan trække ud og ind efter Behov; det afskære vi os fra ved at købe Jord andet Sted. Jeg forstaar godt, at Udvalget er betænkeligt ved at gaa med til at købe mere end 125 Tdr. Land, og mener, at det, tillagt det Skovareal, vi kunne faa fra Staten, maatte være tilstrækkeligt.

De øvrige Bemærkninger, der ere faldne om Beliggenheden, skal jeg ikke imødegaa nærmere. Kun udtalte det ærede Medlem fra Frederikssund (L. Pedersen), at Hillerød ganske manglede Naturskønhed, og at Egnen deroppe var ligesom Strækningen mellem København og Roskilde. Deri er jeg ganske uenig med det ærede Medlem, og det forbav-